

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

PROCEDÈNCIA: CRAI Fons Antic, Universitat de Barcelona.

DATA INICI: Maig 2023

NOM OBJECTE: Llibre

TÍTOL: Chroniques de Espanya fins aci no diuulgades : que tracta dels nobles e inuictissims reys dels Gots y gestes de aquells y dels co[m]tes de Barcelona e reys de Arago : ab moltes coses dignes de perpetua memoria.

AUTOR: Carbonell, Pere Miquel, 1434-1517

CRONOLOGIA: 1546

SIGNATURA: 07 B-58/2/20

FULLS/ PÀGINES: 255 folis.

SUPPORT: paper i pergamí.

ESTAT DE CONSERVACIÓ: Dolent

DESCRIPCIÓ:

Es tracta d'un llibre amb encuadernació de pergamí i amb el bloc format per 255 folis. L'estat de conservació és dolent. El llibre està afectat per un fong que ha debilitat molt el suport deixant grans parts perdudes. La portada és a dues tintes, negre i vermell i la meitat està perduda. Trobem segells antics i lletres manuscrites.

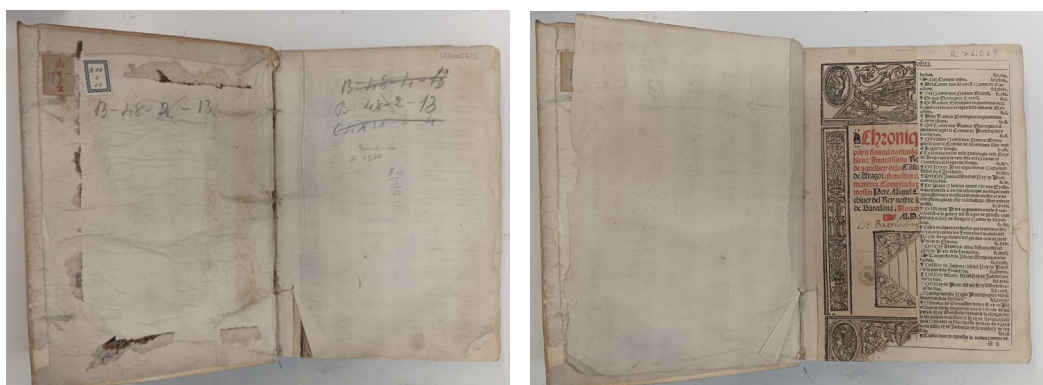
INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

Enquadernació: Enquadernació de pergamí flexible amb 3 nervis agafats a la coberta. Presenta unes capçades simples de color blau. El llom presenta el títol manuscrit superposat en els dos sentits. Les tanques estan perdudes. Trobem pèrdua de suport al llom a la part del cap i també hi ha una important pèrdua i afectació de fong a la coberta posterior.

Bloc de paper: El bloc de paper presenta oxidació general. L'afectació de corc la trobem a la zona propera al llom amb galeries i forats.. La portada és a dues tintes, negre i vermell i s'ha perdut la meitat dreta vertical. Trobem taques de tinta i d'humitat puntuals per tot el llibre. Del Fol.CLXV al final Fol. CCLV, hi ha afectació greu de fong que empitjora segons avança. És una zona circular a la meitat baixa, provocant pèrdua de resistència mecànica, de suport i de text. La guarda volant del final té pèrdues i està molt rebregada.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

Conseqüentment als treballs indicats es vol retornar al llibre la seva integritat física i estètica per preservar així el seu gran valor documental i cultural. Les intervencions de restauració es plantegen seguint criteris curatius, preventius i de reversibilitat dels materials.

TRACTAMENT:

Paper

- Desmuntatge del bloc del llibre amb documentació pertinent.
- Neteja mecànica superficial amb gomes toves i paletina.
- Control del pH i proves prèvies de solubilitat de tintes amb cotó humit.
- Desinfecció del fong.
- Neteja humida per immersió.
- Reintegració en humit amb polpa de paper sobre taula de succió.
- Consolidació del suport.
- Muntatge del bloc formant quadernets per poder cosir amb nervis de veta.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

Enquadernació

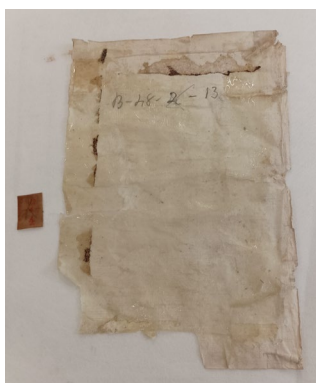
- Neteja mecànica superficial amb gomes i bisturí.
- Desencolat de les guardes originals i les etiquetes adherides.
- Neteja i desinfecció de les cobertes de pergamí amb una solució d'aigua i alcohol al 50%.
- Reintegració del pergamí allà on faci falta amb paper japonès per retornar la funcionalitat de la coberta.
- Relligat del bloc amb nervis de veta de cotó.
- Muntatge de les cobertes originals.
- Col·locació de les guardes originals a l'inici i final del bloc.

Sistemes de presentació

- Elaboració d'un estoig de conservació.

PROCÉS DE RESTAURACIÓ:

- **Desmuntatge del bloc:** el primer de tot ha estat el desmuntatge del bloc amb la corresponent foliació. Per tal de poder desmuntar els quadernets s'ha hagut de retirar la cola antiga del llom mitjançant l'aplicació d'humitat i bisturí.

- **Neteja en sec:** pel que fa al paper, en primer lloc, s'ha realitzat una neteja mecànica superficial amb paletina i gomes toves i, puntualment, amb ajuda del bisturí allà on la resistència del

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

paper ho permetia. La neteja del bloc ha estat puntual, en aquelles zones d'acumulació de brutícia.

- Proves prèvies a la neteja:** per tal de determinar el processos a realitzar prèviament s'han fet un seguit de proves:

Mesura del nivell pH del paper: s'ha escollit una pàgina representativa del conjunt , i el resultat ha estat de 6,85 pH. Per tant podem determinar que amb la neteja humida s'eliminarà la major part de la brutícia i d'altres elements oxidants solubles i s'aportarà al bany hidròxid càlcic per ajudar a protegir el paper d'una oxidació prematura.

Proves de solubilitat de les tintes: s'han realitzat proves de solubilitat amb l'aigua a les tintes manuscrites, als tampons. No es veuen alterats amb l'aigua.
- Desinfecció del fong:** abans de posar a rentar el bloc de paper, s'ha desinfectat full per full afectat pel fong. S'ha realitzat mitjançant pulverització d'aigua i alcohol (30%-70%) i deixant assecar per oreig.
- Neteja humida:** majoritàriament s'ha col·locat cada paper entre teixit no teixit, remay, dins les cubetes plenes d'aigua. S'ha canviat l'aigua diverses vegades fins comprovar que la brutícia soluble ja s'havia eliminat. Després s'han estès al moble assecador de paper per assecar les fulles de forma individual.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

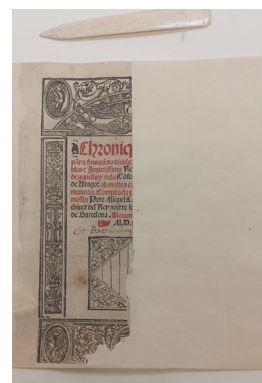
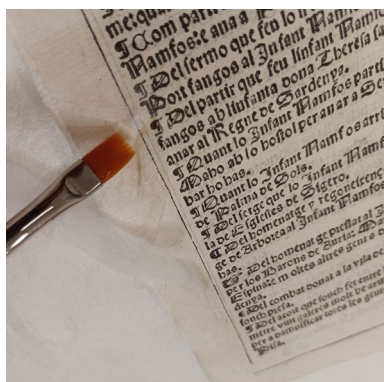
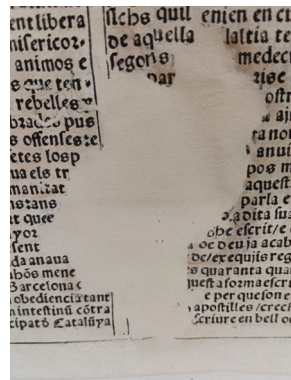
- **Reaprest del suport de paper:** una vegada net i tractat el paper s'ha aplicat sobre la taula de succió la cola que, tant per la degradació pròpia del document i pel procés de rentat ha desaparegut. S'ha utilitzat metilcel·lulosa al 15% en aigua aplicada amb paletina. D'aquesta manera les fibres recobriran la seva resistència.

- **Reintegració del suport:** la reintegració s'ha realitzat en humit sobre la taula de succió utilitzant polpa de fibres de paper neutres barrejades amb metilcel·lulosa MH300. S'ha buscat un color de polpa semblant al del paper original per evitar un contrast visual desagradable. Una vegada reintegrat i fixada la polpa sota pes s'ha deixat assecar. Posteriorment, en sec s'han repassat manualment per eliminar els sobrants de polpa i s'han reintegrat amb paper japó els petits estrips o pèrdues que encara persistien.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

- **Muntatge del bloc:** els quadernets de paper s'han tornat a plegar i ordenar tal com anaven abans de descosir el llibre. Una vegada ordenat el bloc del llibre s'ha cosit seguint el criteri utilitzat en el CRAI Taller de Restauració, mitjançant vetes de color blanc perquè el llibre tingui una fàcil obertura.

- Enquadernació:** Seguint els mètodes actuals de reintegració de pells i pergamins on s'opta pel paper japonès i no pels mateixos materials, hem refet les pèrdues de suport amb varies capes de paper japonès gruixut, tenyit i aprestat per tal de oferir la resistència necessària a la coberta del bloc. El pergamí s'ha netejat amb sec i després puntualment en humit amb un hisop amb aigua i alcohol al 50%. S'ha tornat a lligar al bloc del llibre pels nervis i les capçades que finalment s'han fet noves ja que el llibre era molt gran i les originals havien perdut la funció estructural. Els nervis s'han fet amb vetes de cotó de color blanc de forma que permeti la total obertura del llibre sense haver de forçar-lo, i el cosit s'ha fet saltat. S'han reproduït els nervis a les cobertes de forma ornamental.
 Pel que fa a les capçades, se n'ha fet unes seguint el model original, amb ànima de pell i cordill de lli de color blau.
 Les tanques s'han fet de veta amb gamusa.

INFORME DE RESTAURACIÓ

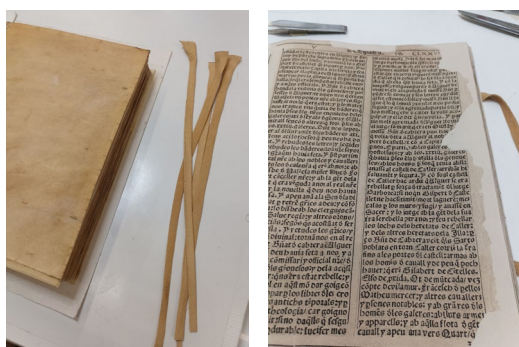
NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

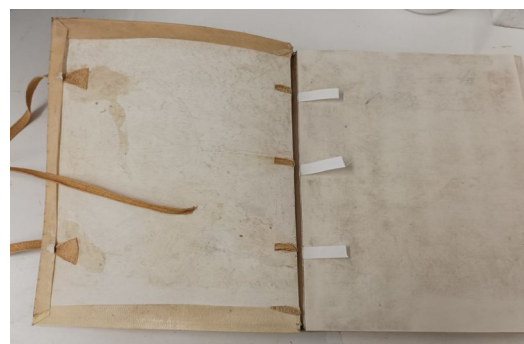
Neteja del pergamí

Procés d'enllomat i realització de capçades

Tanques

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

Retoc pictòric del paper japó.

- **Sistemes de presentació:** S'ha realitzat un estoig de conservació amb cartró coarrugat Premier Duo TM Archival E Gris exterior/ blanc interior (1,8 mm) i tela d'enquadernar Cialux gris perla tal i com ens han informat que es fa des del Taller de Restauració del CRAI de la UB.

VALORACIÓ FINAL:

La intervenció ha seguit els criteris propis de la conservació i restauració dins les necessitats i les valoracions del CRAI de la Universitat de Barcelona. Creiem que el resultat és molt satisfactori i que assegura la conservació del document per tal que pugui ser consultat i divulgat per les següents generacions. Només cal preservar el llibre en quan a les condicions d'emmagatzematge, exposicions o consulta pública. Especial importància en aquest aspecte té tant la seva bona manipulació així com les condicions climàtiques d'humitat i temperatura. Aquestes condicions haurien d'estar al voltant del 50% de HR i els 20°C. Sempre evitant fluctuacions sobtades.

RESTAURACIÓ FETA PER: Taller de Restauració i Conservació d'Obres d'Art ROSSELLBADIA S.L.

DATA final de la intervenció: Abril de 2023

INFORME DE RESTAURACIÓ

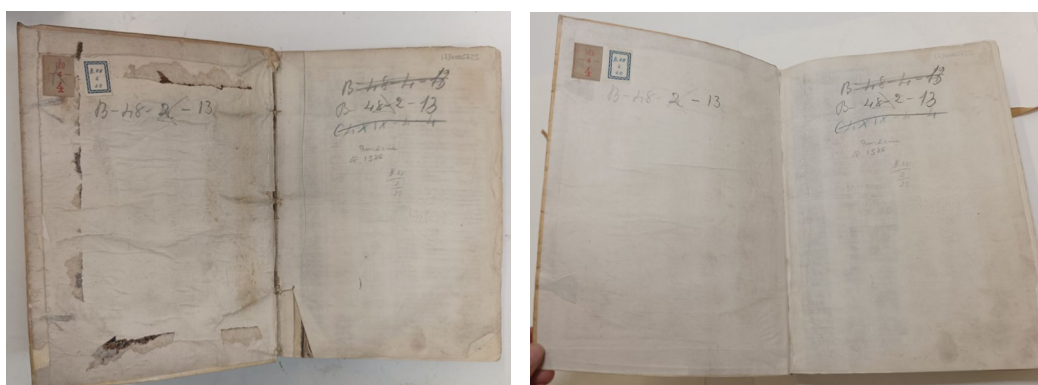
NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

FOTOGRAFIES:

Cobertes

Primeres i últimes

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5059/04.05.23

